

01 ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Επιμέλεια: **Βάννα Σφακιανάκη**
vannasfakianaki@gmail.com

«Τοπία
της Ενέργειας»

Αμφισβητούνται κρίσιμες προβλέψεις του REPowerEU

Οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης –χωρίς να κατονομάζονται– αρνούνται να αποδεχθούν σημαντικές προβλέψεις του σχεδίου REPowerEU, σύμφωνα με ανάρτηση του ιστότοπου euractiv.com. [1] Αναφέρονται διαφωνίες σε κρίσιμα θέματα όπως:

- Στην αύξηση του στόχου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα στο 45%, αντί του 40% που είχε συμφωνηθεί τον περασμένο Ιούνιο,
- Στην κατοχύρωση της ενιαίας αρχής ότι οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας θα πρέπει να θεωρούνται ζήτημα «υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος»,
- Στη μείωση του χρόνου αδειοδότησης για έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας έτσι ώστε να μην υπερβαίνει το ένα έτος σε περιοχές υποδοχής [go-to] και τα δύο έτη σε άλλες θέσεις.

Υποστηρίζεται επίσης, ότι θα πρέπει να υπάρχει ανεξαρτησία επιλογής τόσο για το αν οι περιοχές υποδοχής θα συμπεριλαμβάνουν υδροηλεκτρικά εργοστάσια όσο και για το αν αυτές θα είναι χερσαίες, θαλάσσιες και εσωτερικές υδάτινες περιοχές.

Δημόσια διαβούλευση για τη νέα Οδηγία για τις ΑΠΕ

Στις 20 Μαΐου 2022 είχε τεθεί σε δημόσια διαβούλευση πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τροποποίηση των Οδηγιών για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και για την ενεργειακή απόδοση. Η πρόταση αυτή εξειδίκευε σχετικές προβλέψεις του REPowerEU, αξιοποιώντας την ενεργειακή κρίση και τον πόλεμο στην Ουκρανία, για να καταστήσει ακόμα πιο επιτακτική την πολιτική της ανάπτυξης έργων Ανα-

νεώσιμων Πηγών Ενέργειας παρακάμπτοντας περιβαλλοντικά «εμπόδια» και κοινωνικές αντιδράσεις.

Με το REPowerEU η Επιτροπή είχε καλέσει τα κράτη-μέλη να διασφαλίσουν ότι ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η λειτουργία των μονάδων παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές, η σύνδεσή τους με το δίκτυο και το ίδιο το δίκτυο, **θεωρείται ότι υπηρετούν το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και τη δημόσια ασφάλεια και υπόκεινται στην πλέον ευνοϊκή από τις διαδικασίες σχεδιασμού και αδειοδότησης που διαθέτουν τα κράτη μέλη.** Ζήτησε επίσης από τα κράτη μέλη να **χαρτογραφίσουν και να διασφαλίσουν διαθεσιμότητα κατάλληλων εκτάσεων ξηράς και θάλασσας για έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας** αποφεύγοντας όσο το δυνατόν περισσότερο τις πολύτιμες για το περιβάλλον περιοχές, χωρίς αυτό βέβαια να σημαίνει ότι οι όλες οι άλλες περιοχές θα αποτελέσουν περιοχές αποκλεισμού για εγκατάσταση τέτοιων έργων.

Το πανελλαδικό Δίκτυο για τη νέα Οδηγία

Στη διαβούλευση για την τροποποίηση των Οδηγιών που συγκέντρωσε 1.493 σχόλια, [2] το πανελλαδικό Δίκτυο συλλογικοτήτων για την ενέργεια κατέθεσε το σχολιασμό του, [3] καταλήγοντας να **ζητά την απόσυρση της πρότασης χαρακτηρίζοντάς την απαράδεκτη.** Ειδικότερα:

Τόνισε ότι είναι απαράδεκτη η οριζόντια αντιμετώπιση των κρατών μελών της Ε.Ε., ανεξάρτητα από το ιστορικό ανάπτυξης των ΑΠΕ σε καθένα από αυτά. Στην Ελλάδα οι «απλοποιήσεις» της νομοθεσίας προκειμένου να αναπτυχθούν τα έργα ΑΠΕ, ξεκίνησαν με το ν. 2941/2001, συνεχίστηκαν με το ν. 3851/2010 και με μια

σειρά άλλους νόμους που διέλυσαν κυριολεκτικά τον περιβαλλοντικό και το χωροταξικό σχεδιασμό και μάλιστα όχι μόνο για τα έργα ΑΠΕ αλλά γενικά για όλα τα έργα που εκτελούνται.

Από το 2001 παραχωρήθηκαν όλα τα δάση και οι δασικές εκτάσεις της χώρας για την εγκατάσταση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και προβλέφθηκαν για την ανάπτυξή τους ακόμα και αναγκαστικές απαλλοτριώσεις. Από το 2010 ψηφίστηκε ότι: «Η προστασία του κλίματος, μέσω της προώθησης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε., αποτελεί περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα υψίστης σημασίας για τη χώρα.»

«**Οι καταστροφικές αυτές επιλογές, που είναι γνωστές στην ΕΕ, λόγω των διαδικασιών παραπομπής της Ελλάδας στο ευρωπαϊκό δικαστήριο,** όπως ήταν λογικό τροφοδότησαν τις αντιδράσεις της κοινωνίας και των περιβαλλοντικών οργανώσεων, που έβλεπαν το περιβάλλον, τα τοπία και μαζί τις παραγωγικές δραστηριότητες να θυσιάζονται στο βωμό της ανάπτυξης των ΑΠΕ.

Με αυτόν τον τρόπο οι ΑΠΕ αναπτύχθηκαν τόσο ώστε η Ελλάδα να κατατάσσεται στις πρώτες χώρες στην ΕΕ και όγδοη στον κόσμο στο ποσοστό ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή. [4] **Ωστόσο, η ελληνική κυβέρνηση είναι βέβαιο ότι θα αξιοποιήσει μια νέα Οδηγία για τις ΑΠΕ με οριζόντιες ρυθμίσεις, προκειμένου να συνεχίσει το καταστροφικό της έργο για το περιβάλλον και την κοινωνία.**

Στην Ελλάδα το μόνο που δεν προχώρησε ήταν το αυτονόητο, δηλαδή η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στις στέγες κατοικιών, επαγγελματικών χώρων, δημόσιων υποδομών και υποδομών της αυτοδιοίκησης. Είναι η ευρωπαϊκή χώρα με τα μικρότερα ποσοστά εγκατάστασης φωτοβολταϊκών στις στέγες ενώ σύμφωνα με μελέτες... θα μπορούσε να καλύψει το 30% των αναγκών της αν επικεντρω-

νόταν σ' αυτό. Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να επικεντρωθεί, παράλληλα, στην εφαρμογή της νομοθεσίας προστασίας του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας, του δασικού πλούτου και της αγροτικής γης.»

Στο κείμενο σχολιασμού του πανελλαδικού Δικτύου περιλαμβάνονται επίσης σχόλια για επιμέρους ρυθμίσεις της πρότασης Οδηγίας:

Στο επίπεδο του χωροταξικού σχεδιασμού η υιοθέτηση «πολλαπλών χρήσεων γης» οδηγεί στην πράξη στην κατά προτεραιότητα χωροθέτηση ΑΠΕ και στον αποκλεισμό ή παραμερισμό άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων ή χρήσεων γης.

Στο επίπεδο της αδειοδότησης έργων το «τεκμήριο μη πρόκλησης σημαντικών επιπτώσεων» είναι αυθαίρετο και οδηγεί στην αποδόμηση της περιβαλλοντικής προστασίας και του καθεστώτος των οδηγιών για τη βιοποικιλότητα.

Σε σχέση με τις περιοχές εκτός προτεραιότητας, η πρόβλεψη ότι, εφόσον τα επιμέρους έργα συμμορφώνονται με κανόνες και υιοθετούν μέτρα μετριασμού, τότε τεκμαίρεται ότι δεν παραβιάζουν τις διατάξεις για την απαγόρευση θανάτωσης και παρενόχλησης των ειδών είναι απαράδεκτη.

Οι GREEN10 για τη νέα Οδηγία

Η Κοινή δήλωση των 10 μεγάλων ευρωπαϊκών περιβαλλοντικών οργανώσεων

[GREEN10], [5] για την αναθεώρηση της Οδηγίας για τις ΑΠΕ είναι ιδιαίτερα αιχμηρές [6] Οι GREEN10:

- Αμφισβητούν τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι οι διοικητικές διαδικασίες είναι το σημαντικότερο εμπόδιο στην ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας,
- Εκφράζουν σκεπτικισμό για τα μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων,
- Διαπιστώνουν ότι η εξαίρεση έργων σε «ευαίσθητες» περιοχές από την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η αποφυγή της συμμετοχής του κοινού [που προβλέπεται μεταξύ άλλων από τη Σύμβαση του Άαρχους] είναι πιθανό να προκαλέσει την αντίσταση του κοινού και να επιβραδύνει, αντί να επιταχύνει, την ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας,
- Απαιτούν τη διατήρηση «των υφιστάμενων περιβαλλοντικών εγγυήσεων»,
- Διαφωνούν με τη θεώρηση ότι τα έργα ΑΠΕ αποτελούν έργα υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, σε σχέση με τα πτηνά, τους οικοτόπους και το πλαίσιο για τα ύδατα,
- Θεωρούν ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός πρέπει να αξιοποιείται για τον σχεδιασμό και του φυσικού περιβάλλοντος.

Οι θέσεις των GREEN10, όμως, όπως και η πλήρης ανακοίνωση του ιστότοπου euractiv.com για τις διαφωνίες των χωρών-μελών της ΕΕ είχαν σχεδόν μηδενική δημοσιότητα στη χώρα μας!

Παραπομπές

- 1) Οι χώρες της ΕΕ εξετάζουν την κατάργηση του στόχου για το 45% των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας: έγγραφο, euractiv.com
- 2) Δημόσια διαβούλευση για την τροποποίηση των Οδηγιών για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, ec.europa.eu/
- 3) Να αποσυρθεί το νέο σχέδιο οδηγίας της ΕΕ για τις ΑΠΕ
- 4) Ember: Όγδοη στον κόσμο η Ελλάδα πέτυχε στο ποσοστό ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή, energypress.gr
- 5) Ιστότοπος green10.org/
- 6) Κοινή δήλωση των περιβαλλοντικών οργανώσεων της ΕΕ σχετικά με την αναθεώρηση της οδηγίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στο πλαίσιο της νομοθετικής πρότασης REPowerEU, eeb.org